

3. FESTIVAL MENSTRUACIJE: VJEŠTICE

Kultura svima — inkluzivna najava programa riječkih institucija u kulturi za srpanj 2025.

Udruga Pariter

Pripremljeno Inkluzivno kulturno vijeće mladih Kultura svima u organizaciji udruge Filmaktiv i partnera, Udruge gluhih i nagluhih PGŽ te Udruge slijepih PGŽ.

Program Festivala menstruacije koji organizira udruga Pariter za srpanj 2025.

Lokacija: različite Riječke lokacije

10. - 13.7.2025.

Treće izdanje festivala promatra menstruaciju kao ciklus i proces koji traje čitavog života, a ne kao jednokratni događaj. Menstruacija se tiče našeg djetinjstva i prestanka djetinjstva, tiče se srama, tišine i skrivanja, planiranja obitelji, poroda, mentalnog zdravlja, samoće i podrške. Tiče se boli, promjene, seksualnosti i užitka, starenja i menopauze. Tiče se smrti - stvarne i simboličke. Menstruacija je dio prirodnih koliko i političkih procesa, ona je ideologija i mistika, svakodnevna i okultna.

Menstruacija je i danas obavijena tišinom, tabuima i nerazumijevanjem. Ona je izvor mistifikacije ženskog tijela. U mnogim kulturama žene koje su krvarile smatrane su nečistima, ali istovremeno i moćnima – što je izazivalo strah, sumnju i potrebu da se nad ženama uspostavi kontrola. Vjerovalo se da menstrualna krv ima čarobna, pa čak i destruktivna svojstva, sposobna uvenuti usjeve, pokvariti vino ili poremetiti prirodni poredak. Žene koje su razumjele cikluse prirode i govorile otvoreno o svom tijelu, često su bile označene kao vještice – one koje ne pristaju na šutnju.

Danas je menstruacija još kompleksnija priča o tijelu, ciklusima i moći - iskustvo krvarenja ne pripada više samo ženama, već i trans muškarcima i nebinarnim osobama, a njihovo iskustvo praćeno je dodatnim slojevima stigme, šutnje i društvenog neprihvatanja – što ih simbolički stavlja uz bok "vješticama" prošlosti: onima koje postoje izvan normi, koje svijet pokušava ušutkati, ali koje iznova pronalaze jezik za svoje postojanje.

Upravo iz tog spoja biološkog, simboličkog i društvenog rađa se 3. Festival menstruacije pod nazivom Vještice. Slavimo menstruaciju kao čin otpora strukturama moći, učimo i istražujemo vlastitu stvarnost kao prst u oko patrijarhatu.

Sudjelovanje na svim radionicama moguće je samo uz PRIJAVU, stoga obratite pažnju na linkove koje ćemo objavljivati u narednim danima.

Program festivala u cijelosti je besplatan!

PROGRAM

10.7., ČETVRTAK

Izazovi menopauze - Psihodramska radionica

Filodrammatica, 16h - 19h

Voditeljica: Jasna Jasna Žmak

Perimenopauza, menopauza i postmenopauza jedinstvena su razdoblja u životu svake cis žene* koja sa sobom nose mnoge tjelesne, hormonalne i psihičke promjene. Od osjećaja umora i iscrpljenosti te promjena raspoloženja preko valunga i noćnih znojenja do gubitka seksualne želje i vaginalne suhoće, menopauza podrazumijeva brojne izazove s kojima se nije uvijek lako nositi.

I dok je menopauza normalna faza životnog ciklusa svake cis žene, u javnom prostoru rijetko se otvoreno govori o svim izazovima koje donosi u živote žena. Na ovoj ćemo se psihodramskoj radionici, stoga, posvetiti istraživanju različitih aspekata menopauze te provjeriti različite, više ili manje ugodne, nijanse našeg odnosa s njom, kako bismo potražili adekvatnije načine za nošenje sa njenim tegobama.

Radit ćemo u maloj grupi, s naglaskom na međusobno povjerenje i dobronamjernost. Radionica je iskustvenog tipa što znači da podrazumijeva određen stupanj otvaranja i spremnosti za dijeljenje osobnih iskustava i emocija s ostalim polaznicama.

*Cis žene je naziv koji se koristi za žene čiji se rodni identitet "poklapa" sa spolom koji im je pripisan pri rođenju, dakle za osobe koje imaju ženska spolna obilježja i pritom se rodno identificiraju kao žene.

Jasna Jasna Žmak radi kao spisateljica, dramaturginja, istraživačica i psihodramska savjetodavna terapeutinja pod supervizijom. Docentica je na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu. Iza nje je velik broj radionica na temu pisanja, dramaturgije, feminističke kritike i psihodrame. Pitanjem ženske seksualnosti počela se baviti kroz knjigu One stvari – eseji o ženskoj seksualnosti (Fraktura, 2020) gdje je o temama poput homofobije, nevinosti, masturbacije i orgazma pisala iz teorijsko-povijesne, ali i iz osobne perspektive. Nakon toga odlučila je pokrenuti projekt seksualne edukacije One stvari kao platformu za direktan, praktični rad sa drugim ženama i queer osobama na različitim temama iz sfere seksualnosti. Trenutno se nalazi u edukaciji za seksualnu terapiju pri Hrvatskom društvu za seksualnu terapiju.

Otvorenje festivala + izložba Lee Culetto

Čajni trg, 19h - 20h

Otvaranje 3. Festivala menstruacije održat će se kao i prethodnih godina u javnom prostoru grada! Važno nam je da menstruacija bude dio javnog diskursa i da se ne izgovara ispod glasa. Na otvorenju će biti izloženi radovi slovenske umjetnice Lee Culetto, a detalji o izložbi i otvorenju bit će objavljeni u narednim danima.

Lea Culetto (1995., Trbovlje, Slovenija) završila je magisterij na Akademiji likovnih umjetnosti i dizajna Sveučilišta u Ljubljani 2019. godine. Culetto je vizualna umjetnica koja se fokusira na feminističku umjetnost. Stvara objekte i instalacije od tekstila i miješanih medija. Njezini radovi, često inspirirani osobnim iskustvom, propituju naše ideale, tabue i sliku „savršenog“ ženskog tijela.

Instalacija koja će se prikazati u Rijeci na Festivalu menstruacije, On the Rag, sastoji se od jednostavnih bijelih majica s otiscima umjetničke menstrualne mrlje na leđima. Poruka je izravna, dekodirana, otkrivena – intimni čin menstruacije prelazi u javni prostor i diskurs otiskom menstrualne krvi na majicama izrađenim po narudžbi.

Projekcija dokumentarnog filma Witches + razgovor

Čajni trg, 20:30h - 23:30h

Moderira: Marija Trcol

Vještice su figure utjehe u ovom intimnom dokumentarcu (UK, 2024.) koji razotkriva društvene stigme vezane uz postporođajnu depresiju i psihozu. Između dirljivih intervjua i živopisnih filmskih isječaka, Elizabeth Sankey donosi nam film koji vrvi hrabrošću, suosjećanjem i iscjeljujućim uvidom.

Nakon projekcije pod zvjezdanim nebom razgovarat ćemo o sustavima podrške ženskom zdravlju - od institucija do WhatsApp grupa - i o zdravstvenom sustavu koji prepoznaje i destigmatizira probleme ženskog reproduktivnog i mentalnog zdravlja.

11.7., PETAK

Knjiga utjehe i radosti za svaki dan - razgovor o umjetničkom istraživanju

Gradska knjižnica Rijeka, 16:30h - 18:00h

sudionice: Milijana Babić, Petra Dolanjski Harni, Željka Jelavić

Umjetničko istraživanje o menopauzi i starenju pod nazivom "Knjiga utjehe i radosti za svaki dan", provedeno je kao dio umjetničkog rada Milijane Babić, u organizaciji

Galerije Prozori – Knjižnice grada Zagreba i u suradnji s Gradskom knjižnicom Rijeka. Pored same umjetnice, kustosica Petra Dolanjski Harni i suradnica na projektu, etnologinja Željka Jelavić, kourednice su umjetničke knjige u nastajanju, koja se zasniva na iskazima sudionica istraživanja.

U kontekstu teme Festivala Menstruacije, iz umjetničke, kustoske i feminističke perspektive autorice će se osvrnuti na rezultate istraživanja o menopauzi i starenju koje je obuhvatilo veliki broj žena različitih generacija, te na izazove umjetničkog procesa koji se trenutno nalazi u produkcijskoj fazi. Razgovor će biti otvoren prema pitanjima iz publike.

Milijana Babić djeluje kao multimedijalna umjetnica u području vizualnih umjetnosti. Polazište njezinog rada je propitivanje vlastite pozicije žene i umjetnice u neposrednom životnom okruženju. Članica je Hrvatske zajednice samostalnih umjetnika. Živi i radi u Rijeci.

Petra Dolanjski Harni diplomirala je povijest umjetnosti i kroatistiku te bibliotekarstvo i muzeologiju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Od 2022. godine vodi Galeriju Prozori, gdje se njezino djelovanje temelji na feminističkim principima horizontalne strukture i inkluzivnosti, stvarajući prostor za participativne i zajedničke procese. Autorica je brojnih kustoskih i edukativnih koncepata s posebnim interesom za skupine u riziku od socijalne isključenosti, kontinuirano piše likovnu kritiku za različite medije, a njezin znanstveni i stručni interes usmjeren je na suvremenu umjetnost i kritičku vizualnu pismenost.

Dr.sc. Željka Jelavić, voditeljica je muzejske edukacije u zagrebačkom Etnografskom muzeju. Istraživački interesi usmjereni su antropologiji tijela i seksualnosti te feminističkoj antropologiji. Suosnivačica je i predavačica u Centru za ženske studije.

Hacking Eroticism - eksperimentalna radionica

Filodrammatica, 17h - 21h

Voditeljice: Bruixes

Pridružite se talijanskim umjetnicama Bruixes u njihovom erotskom laboratoriju kako biste eksperimentirali_e s mekom elektronikom, bio kožom i senzorima te hakirali_e svoj užitak i stvorili_e jedinstveno personalizirani i primamljivi dizajn!

Tijekom radionice, sudionici_e će steći praktično iskustvo s mekom elektronikom te eksperimentirati s uzgojem bio-tkanina iz algi i tjelesnih tekućina (po želji).

Kroz prakse bio -hakiranja i „uradi sam“ tehnologije, zajednički ćemo razmišljati o alternativnoj i održivoj budućnosti u području intimnih tehnologija, što će dovesti do izrade prototipova jedinstvenih nosivih senzualnih uređaja. Sudionici_e će otkriti

tehnike izrade otvorenog koda za dizajn seksualnih tehnologija i zamisliti kako se biotehnologije i alternativni materijali mogu koristiti kao sredstvo za istraživanje erotskih užitaka.

U prvom dijelu istražiti ćemo proces uzgoja bio-tkanina i drugih koža. U drugom dijelu igrat ćemo se s elektronikom, aktuatorima i senzorima kako bismo naučili kako stvoriti meke površine i bio-tkiva za prototipiranje konačnih nosivih dodataka.

Bruixes_Lab je nomadski laboratorij u kojem se izvode rituali biohackinga i vještice kako bi se stvorili spekulativni scenariji o intimnosti, užitku i destigmatizirali tabui oko seksualnosti. Interaktivni prostor u kojem se intimna biotehnologija, kinky, transfeminističke i DIY prakse isprepliću u simbiozi s biofilijom i tjelesnim tekućinama.

12.7., SUBOTA

Kako s djevojčicama razgovarati o menstruaciji – radionica za roditelje

Dječja kuća, 10h - 11:30h

Voditeljica: Tea Vehovec

Ova radionica osmišljena je kao podrška roditeljima u razgovoru o jednoj važnoj i osjetljivoj temi – menstruaciji. Zajedno ćemo proći kroz pitanja poput: kada je pravo vrijeme za razgovor, kako ga započeti i što je važno reći kako bi djevojčice ovu životnu promjenu dočekale informirane, sigurne i podržane.

Razgovarat ćemo i o tome što učiniti ako djevojčica izbjegava tu temu, kako prepoznati njezine potrebe te kako graditi odnos u kojem se osjeća slobodno pitati i podijeliti što proživljava.

Radionica je namijenjena mamama, tatama i svima koji skrbe o djevojčicama i žele im biti podrška tijekom odrastanja.

Tea Vehovec diplomirala je psihologiju na Filozofskom fakultetu u Rijeci, gdje je razvila poseban interes za rad s djecom i adolescentima. Kontinuirano se stručno usavršava u području dječje i adolescentne psihologije te kognitivno-bihevioralne terapije. Živi i radi u Rijeci, a u svom radu fokusira se na jačanje emocionalnih, komunikacijskih i socijalnih vještina, pružajući podršku djeci, mladima i njihovim obiteljima.

Cure cure - likovna radionica za djevojčice

Dječja kuća, 10h - 11:30h

Voditeljica: Rina Barbarić

“Cure cure” je likovna radionica namijenjena djevojčicama (9. - 12. god.), u kojoj će kroz tehniku akrila i tempera intuitivno izražavati vlastitu priču putem likovnog stvaralaštva. Fokus radionice je na odnosu prema menstruaciji, osobnim iskustvima i doživljaju vlastitog tijela.

Rina Barbarić je vizualna umjetnica iz Kostrene koja živi i radi u Zagrebu. U svojem radu proučava seksualnost, snagu, ranjivost, društvene nejednakosti i fino tkanje koje ih povezuje. Svojim najvećim uspjehom smatra radove nastale u suradnji s VoxFeminae, prvenstveno izložbe „Mama je bila u pravu” (2017.) „Soba za izgubiti nevinost” (2019), "Soba za suočavanje" (2021.) i "Roza kletva" (2021).. Završila je studij grafičkog dizajna na Akademiji za likovnu umjetnosti i oblikovanje u Ljubljani, a radila je i izlagala u Sloveniji, Hrvatskoj, Velikoj Britaniji, Portugalu i Austriji. Trenutačno radi kao ilustratorica i grafička dizajnerica, dok u slobodno vrijeme razvija autorske projekte i završava dvogodišnju edukaciju za ekspresivnu art terapiju.

Predstavljanje slikovnice o prvoj menstruaciji

Dječja kuća, 12h - 13h

Sudjeluju: Nadja Tobias, Ivana Pipal

Ilustrirana priča "Prva" holistički prati iskustvo prve menstruacije te sadrži edukativni dio o menstrualnom ciklusu i praktične materijale za praćenje ciklusa. Cilj je osnažiti i podržati djevojčice u ovom važnom trenutku, ali i educirati roditelje, prijatelje i učitelje. Pridružite nam se na ovom sjajnom predstavljanju gdje ćete imati priliku upoznati autorice ove priče.

Nadja Tobias živi i radi u Berlinu, održava radionice i bavi se temom menstrualnog ciklusa. U radionicama pruža edukaciju na teorijskoj i praktičnoj razini gdje djevojčice upoznaje s različitim tehnikama koje im mogu pomoći da prepoznaju/upoznaju vlastiti ritam koji im je prirodan i inspirativan.

Ivana Pipal je vizualna umjetnica, diplomirala je Animirani film i nove medije na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu. Najčešće se izražava kroz ilustraciju koju primjenjuje unutar različitih medija: knjige, animacije, filma i videa. Članica je ženskog umjetničkog kolektiva Ljubavnice te je režirala i animirala nekoliko kratkih

filmova. U svojem radu često se bavi emocijama, njihovim prepoznavanjem i "raspetljivanjem".

Ilustriranu priču je izdala je udruga Pariter uz podršku Libressea.

I Trivia krvari! - Ljetni pub kviz

Pajol, 20h - 22h - dijele se LELO nagrade!

Kviz majstorice: Tamara Baraba, Iva Kelentrić

Rimska božica Trivia, zaštitnica kvizova, udahnula nam je inspiraciju za ljetno izdanje feminističkog kviza koji povezuje raznolike teme – od umjetnosti, znanosti i povijesti, pa sve do filma, glazbe i pop kulture. Donosimo vam izazove koji će testirati vaše znanje, timski duh i sposobnost brzog razmišljanja, sve to uz nezaobilaznu dozu druženja, smijeha i zabave.

Okupite ekipu (do 5 članova) i pridružite nam se u subotu na Pajolu – večeri ispunjenoj smijehom, iznenađenjima i sjajnim nagradama naših festivalskih sponzora.

Party uz Foster!

Pajol, 22h

Foster je splitski alternativni post rock bend koji od 2022. godine donosi svježu energiju na scenu. Čine ga Sara Mihaela Dedić (gitara, vokal), Lana Beović (bas, prateći vokali) i Ivana Županović (bubnjevi).

Tijekom 2024. Foster je zauzeo festivalske pozornice diljem regije, oduševljavajući publiku na Kvirhana festivalu u Sarajevu, Zlarin Street Music festivalu i Kawa festu u Solinu.

Referirajući se u zvuku na bendove poput losanđeleških Dead Sare, bend kombinira sirovu energiju distorziranih gitara, bassa i bubnjeva sa plesnim synthovima i ironičnim komentarima, pozivajući pritom svoju publiku na ples, ili mosh pit, ili oboje istovremeno.

13.7., NEDJELJA

Poezija u crvenom: Stihovi otpora

Radionica pisanja poezije + izrada fanzine

SKC Galerija, 16h - 20h

Voditelji: Doria Jukić, Matija Rubinić

Članica Centra za kazalište potlačenih POKAZ iz Zagreba predstaviti će koncept 'poezije otpora', inspiriran metodologijom kazališta potlačenih Augusto Boala. Kroz kolektivno pisanje poezije, sudionici će istraživati kako poezija može pružiti otpor društvenim normama i represijama te mobilizirati specifične potencijale. Radionicu će voditi Doria Jukić, praktičarka metodologije kazališta potlačenih i Matija Rubinić, koji će u drugom dijelu radionice voditi proces izrade fanzina. Fanzin u kojem ćemo upakirati našu poeziju nastaje na sličan način kao i stihovi otpora – spontano i ekspresivno. Koristiti ćemo analogne metode izrade fanzina i kolaža. Škare, ljepilo, likovni pribor, tipkaću mašinu, ali i sve ono što nam se nađe pri ruci kako bi mogli vizualno obogatiti našu poeziju. Sudjelovanje je besplatno i otvoreno svima bez prethodnog iskustva u pisanju poezije.

Ponesite jednu pjesmu po vlastitom izboru (klasičnu, modernu, postmodernu, suvremenu, domaću, stranu). Pridružite nam se u Galeriji SKC da saznate – zapravo, da zajedno saznamo više!

Doria Jukić je socijalna radnica, praktičarka metodologije kazališta potlačenih i aktivistička bubnjarka.

Matija Rubinić je profesor u srednjoj školi. Predaje grafički dizajn, zvuk i audioprodukciju. U slobodno vrijeme crta, reže, lijepi i svira. Igra se sa dizajnom i alternativnim pristupima dizajnu. Vodio je nekoliko radionica izrade fanzina. Voli fanzine jer u njima vidi kreativni prostor slobode i bijeg od vizualnih pravila i normi.

Gešalt iskustvena radionica za majke i kćeri

Udruga Pariter - Blaža Polića 2, 17h - 19:30h

Voditeljica: Mia Rukavina

Odnos između majke i kćeri često je isprepleten ljubavlju, tugom, neizrečenim potrebama i naslijeđenim tišinama. Generacije žena prije nas odrastale su uz poruke da ne traže previše, da ne budu "previše" – emocija, glasa, potreba, snova.

Na ovoj radionici ćemo kroz vježbe iz gešalt psihoterapije, istraživati kako nas je taj odnos oblikovao i kako možemo u njega unijeti više svjesnosti. Istraživat ćemo koje arhetipe ženske psihe prepoznamo u vlastitom odnosu majke i kćeri te kako možemo toj dinamici dati više individualnosti i slobode.

Radionica je zamišljena kao rad u parovima majka-kćer, pa vas molimo da se zajednički prijavljujete.

Mia Rukavina, magistrirala je psihologiju na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci. Radila je kao psihologinja u privatnim i javnim ustanovama u Rijeci i Zagrebu, te je apsolutnica gešalt psihoterapije pri Institutu für integrative Gestalt therapie u

Zagrebu. Vlasnica je obrta Flow – obrt za savjetovanje i komunikaciju te unazad 4 godine privatno radi individualno i grupno savjetovanje prema principima geštalt psihoterapije. Temom ženskog identiteta bavila se više godina, isprva sudjelujući i asistirajući, a zatim samostalno kreirajući i vodeći cjelogodišnji ciklus grupnih radionica za osvještavanje raznih aspekata ženske psihologije „Na putu žene“. Unazad godinu dana izučava temu maskuliniteta i muškog identiteta. Profesionalne interese prema ženskom i muškom identitetu te njihovom odnosu integrira u svakodnevnom životu kroz užitek u plesanju tanga.

Zatvaranje festivala + Otvorenje izložbe

Galerija SKC, 20h

Kustosice: Dora Križnik, Petra Radić, Ana Ptičar

Ljetno izdanje festivala privodimo kraju u Galeriji SKC uz otvorenje izložbe više autora_ica koji_e će na svoj način interpretirati menstruaciju, a pod kustoskom palicom voditeljica galerije; uz dobru muziku, druženje i hladnu cugu!

Više o konceptu izložbe i umjetnicama objavit ćemo u narednim danima.